

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ทัน ต้องอาศัยประชากรที่มีคุณภาพ ประชากรจะมีคุณภาพได้ต้องอาศัยการศึกษา "การพัฒนาการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้รับผิดชอบในการวางแผนการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้ได้ทั้งปริมาณ และคุณภาพ ครูเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการพัฒนาให้ได้คุณภาพดังกล่าว" (รัตนา ศิริพานิช และคณะ, 2521 : 1)

ครูนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการศึกษาและคุณภาพของ ครูยังมีส่วนสัมพันธ์กับ คุณภาพของนักเรียนที่ผลิตออกไปอีกด้วย เพราะนอกจากครูจะเป็นแบบอย่างให้นักเรียนเจริญรอยตามแล้ว ครูยังเป็นผู้ที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เป็นไปตามมาตรฐานที่พึงประสงค์อีกด้วย ดังนั้น คุณภาพในการสอนของครูจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อระดับการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ยังมีผู้กล่าวอยู่เสมอว่า การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็ตามในทางการศึกษาจะไม่มีทาง สำเร็จได้เลย ถ้าครูยังไม่แสดงพฤติกรรมในทางการสอนเหมือนเดิม (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2523 : 1)

คุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่นหลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์การสอนและครู (ชัยชัย โกมารทิต, 2519 : 1) ในส่วนที่เกี่ยวกับครู นโยบายของกรมการฝึกหัดครูตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 5 (2525-2529) ได้กำหนด ว่า "ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันการฝึกหัดครูบริการด้านวิชาการ และฝึกอบรมครูและ บุคลากรทางการศึกษาประจำการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและคุณภาพ โดยให้ ความสำคัญแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการที่มีอยู่ในท้องที่ห่างไกล โดยให้กระทรวง ภาระเห็นต่อการปฏิบัติงานน้อยที่สุด (กรมการฝึกหัดครู, 2523 : 12)

โครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ระดับปริญญาตรีวิชาเอก พลศึกษา เป็นโครงการหนึ่งที่สภาการฝึกหัดครูได้ออกระเบียบให้วิทยาลัยครูจัดขึ้น เพื่อเปิด โอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ สามารถเข้ารับการฝึกอบรมวิชาเอก พลศึกษา ระดับปริญญาตรีได้ โดยไม่กระทบกระเทือนต่อการสอนและการทำงานในหน้าที่ ปกติ เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพพลานามัยและวิทยฐานะของครูทางด้านการศึกษา ทั้งนี้ เพราะครูพลศึกษา เป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้วิชาพลศึกษาลงมูรธา เป็นผู้ทำงานด้านการสอน วิชาพลศึกษาให้กับนักเรียน เป็นผู้ที่ทำให้โครงการต่าง ๆ ทางด้านพลศึกษาลงมูรธาแบบที่ลุด ทั้งทางด้านการสอน การปลูกฝังทัศนคติที่ดีงามต่อการพลศึกษา ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการ ทั้งทางด้านร่างกาย สติใจ อารมณ์และสังคมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป (วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2521 : 10) ดังที่บุญสม มาร์ติน ได้กล่าวไว้ว่า "การพัฒนา กำลังคนนั้นนับเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาประเทศ (บุญสม มาร์ติน, 2513 : 8)

พลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาชาติ โดยที่แผนการศึกษาแห่งชาติทุกฉบับ กำหนดให้จัดการ เรียนการสอนเป็นวิชาบังคับทั้งในระดับประถมและมัธยมศึกษาแล้ว จึงจำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยครูพลศึกษาที่มีสมรรถนะสูง มีความสามารถที่จะจัดการ เรียนและการ ต้าเนินงานทางด้านพลศึกษาให้เกิดประโยชน์แก่นัก เรียนอย่างมีประสิทธิภาพทุก ๆ ด้าน ดังนั้น สภาการฝึกหัดครูจึงเป็นหัวใจสำคัญของวิชาพลศึกษา เพราะ เป็นแหล่งที่รับผิดชอบ ในการผลิตบุคลากรสนองความต้องการทางด้านพลศึกษาของชาติ

ปัจจุบันมีวิทยาลัยครู 36 แห่ง โดยวิทยาลัยครูแต่ละแห่งรับผิดชอบคิด เฉลี่ยประมาณ 2 จังหวัด เพื่อแบ่งเขตรับผิดชอบการผลิตครูให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ซึ่งเป็นการปรับปรุง ทั้งคุณภาพและปริมาณ

กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวิทยาลัยครูทั้งหมด 8 แห่ง เปิดโครงการ ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ระดับปริญญาตรีสาขาวิชาพลศึกษา และมีเพียง 3 แห่งเท่านั้นที่มีนักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้ว คือจากวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ 3 รุ่น ในปีการศึกษา 2523, 2524 และ 2525 ส่วนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูมหาสารคามและ อุบลราชธานี แห่งละ 1 รุ่น คือในปีการศึกษา 2525

เป็นครั้งแรกที่วิทยาลัยครุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 แห่ง ตำเนินการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ระดับปริญญาตรี วิชาเอกพลศึกษา และมีนักศึกษาสำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตสาขาวิชาเอกพลศึกษา ซึ่งควรจะมีการติดตามผล ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่ง ที่นำมาใช้เพื่อเป็นเครื่องกำหนดว่า บุคคลมีการพัฒนาในหน้าที่การงานของเขาหรือไม่ เขาสามารถเรียนรู้ เข้าใจหรือปรับตัว เข้ากับสภาพการณ์ต่าง ๆ และมีการพัฒนาหลังสำเร็จ การศึกษาหรือไม่ เพียงใด นอกจากนี้การติดตามผลยังเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้ทราบถึงความ คิดเห็นต่าง ๆ ของเขา

จากเหตุผลดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยจึงมองเห็นความจำเป็นที่ต้องติดตามผลบัณฑิตสาขา วิชาพลศึกษา โครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการของวิทยาลัยครุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อจะได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามผลบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษา ในโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากร ทางการศึกษาประจำการของวิทยาลัยครุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อ เปรียบเทียบสมรรถภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษา ระหว่างวิทยาลัยครุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมมติฐานของการวิจัย

1. สมรรถภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษาในโครงการฝึกอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการของวิทยาลัยครุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถที่ จะสำรวจและติดตามผลได้
2. สมรรถภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษาในโครงการฝึกอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ระหว่างวิทยาลัยครุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่มี ความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งวิจัยเฉพาะบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ) จากวิทยาลัยครุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2523 ถึงปีการศึกษา 2525 ทุกคนสำเนาเป็นบัณฑิตที่สำเร็จจากวิทยาลัยครุบุรีรัมย์ 3 รุ่น วิทยาลัยครุมหาสารคามและวิทยาลัยครุอุบลราชธานีแห่งละ 1 รุ่น

ความจำกัดของการวิจัย

นักศึกษาแต่ละรุ่นสำเร็จการศึกษามีระยะเวลาเรียนแตกต่างกัน ข้อมูลที่ให้มา และเกี่ยวกับประสบการณ์สัมฤทธิ์ผลรวมทั้งข้อคิดเห็นของบัณฑิตแต่ละรุ่นจึงอาจถูกจำกัดตามระยะเวลาได้ด้วย

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้คำตอบตรงกับความเป็นจริงและเป็นที่ยอมรับได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. จะได้ทราบว่าบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษาในโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ เพื่อส่งเสริมวิทยฐานะตามหลักสูตรการฝึกหัดครู สภาการศึกษา พุทธศักราช 2519 ของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ปฏิบัติงานหรือหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมและหลักสูตรการฝึกหัดครู สภาการศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพลศึกษามากน้อยเพียงใด
2. เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้รับผิดชอบในการวางแผนกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ รวมทั้งการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและวิธีการฝึกอบรมให้สอดคล้องสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของบัณฑิตให้มีคุณภาพสูงขึ้น
3. เป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานผู้ใช้ครูให้ตรงงาน และกำหนดคุณสมบัติและวิธีการคัดเลือก ผู้ที่จะเข้ารับการศึกษาและฝึกอบรม ตรงตามความต้องการของหน่วยงาน ผู้ใช้ครูมากยิ่งขึ้น
4. เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาพลศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการศึกษา เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศอีกทางหนึ่ง

คำจำกัดความ

เพื่อให้คำบางคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ชัดเจนและผู้อ่านเข้าใจถูกต้องตรงกัน ผู้วิจัยจึงขอให้คำจำกัดความของคำเหล่านั้นดังนี้

การติดตามผล หมายถึง การศึกษาบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาสัมฤทธิ์ผล ความรู้ ทักษะในกิจกรรมพลศึกษาและนำความรู้ ความสามารถประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

บัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษา หมายถึงผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชา เอกพลศึกษาระดับปริญญาตรี (ค.บ. พลศึกษา) จากโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ เพื่อส่งเสริมวิทยฐานะตามหลักอัตรากำลังการศึกษาฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519 ของวิทยาลัยครู ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ หมายถึง โครงการที่สำนักงานการศึกษาออกระเบียบให้วิทยาลัยครูจัดขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการสามารถเข้าศึกษาอบรมได้ โดยไม่กระทบกระเทือนการล่่อมและการทำงานในหน้าที่ปกติ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพ สักงานภาพและวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการให้สูงขึ้น โดยให้ต้นสังกัดผู้ไปครูและวิทยาลัยครู เป็นผู้ดำเนินการร่วมกันมักเรียกย่อ ๆ ว่า "โครงการ อ.ค.ป."

หลักอัตรากำลังการศึกษาฝึกหัดครู หมายถึง โครงการจัดประล่อบการพักการเรียนการสอนให้บรรล่วัตถุประสงค์การผลิตครูในระดับปริญญาตรี ซึ่งสำนักงานการศึกษาออกมติให้ล่ด โดยวิทยาลัยครูสังกัดกรมการศึกษาฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้บังคับบัญชา หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หัวหน้าหน่วยงานที่บัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษา โครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการปฏิบัติงานอยู่

เพื่อนร่วมงาน หมายถึง เพื่อนครู อาจารย์ ในหมวดวิชาเดียวกัน ในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาหรือเพื่อนครูอาจารย์ในสถานศึกษาหรือหน่วยงานเดียวกันของบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษา

ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ หมายถึง ครูหรือบุคลากรอื่น ๆ ซึ่งให้บริการทางการศึกษา และเป็นครูหรือบุคลากรประจำการ

วิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึงวิทยาลัยครูที่จัดการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอกพลศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูจตุรราชธานี